№ 97 Ausgabe A.

HOMAN

Cena s pieresyłkaj i dastaŭkaj da chaty.

na 1 hod—4 m. 80 fen., na ½ hodu—2 m. 40 fen., na 3 miesiacy — 1 m. 20 f., na 1 mies. — 40 f.

Biełaruskaja Wilenskaja czasopiś

wychodzić dwa razy u tydzień: u aŭtorki i piatnicy.

Adres redakcii: Wilnia, Zawalnaja 7.
Adres administracii i ekspedycii: M. Stefanskaja 23.

Cena Abwiestak·

na 4-aj staranie za radok drobnymi literam —25 fen.; drobnyje abwiestki pa 5 fen. za słowa. Abwiestki ab śmierci—60 fen. za liniejku drobn. drukam.

№ 97 (189) Hod II. Wilnia. 4 śniežnia 1917 h. Cena 5 fen. (3 kap.)

Oficyalnaje apawieščeńnie.

26 listapada narodny kamisar dziala wajennych i marskich spraŭ i hłaŭnakamandujučyj rasiejskaj armijej p. Krylenko praz parlamentara zapytaŭsia, čy niamieckij hłaŭnakamandujučyj zhodzicca pačać pierehawory ab zamireńni. Ješče ŭ toj že dzień hłaŭnakamandujučyj na uschodzi prync Leopold Bawarski adkazaŭ, što jon upaŭnomočen i hatoŭ wiaści z rasiejskaj hłaŭnaj kamandaj pierehawory ab zamireńni. Paśla s parlamentarom byŭ naznačen čas i miejsco, dzie pawinny spatkacca paŭnamočnaja rasiejskaja kamisija s paŭnamočnaj kamisijej druhoj starany. Rasiejskaja kamisija prybyła ŭ naznačenaje miejsco i zara pajechała ŭ miesto, wyznačenaje dziela pierehaworaŭ. Jaje žduć tam na 3 śniežnia ŭ pałudzień.

3 śniežnia.

Zachodni teatr.

Front Ruprechta Bawarskaho: Wiedzienaja z wialikimi siłami anhlickaja ataka naabapoł Pašendala adbita. U wiečary paśla silnaj padhatoŭki ah niom worahi atakawali miž Enši i Burlon. U wostraj bitwie na štyki worahi adkinuty.

Ad 30 listapada ŭziaty 6.000 pałonnych i 100 harmat.

BERLIN. (W.T.B.). Nowyje ŭdačy padwodnych łodak u Siarodziemnym mory: 11 parachodaŭ jomkaściu bolš za 34.000 tonn.

ŠTOKHOLM. U Archangielsku bolšewiki nie zdaleli ŭmacawacca. Tam anhličanie panujuć bolš, čym kali. Jany zabrali ŭ swaje ruki telegraf biaz drotu.

ŠTOKHOLM. Apublikowanyje tajnyje dakumenty — ješče nie najwažniejšyje buduć nadrukowany u asobnaj «oranžewaj» knizie.

ŠTOKHOLM. U Šwedzkim pasolstwie ŭ Pieciarburzie pad maršałkoŭstwam šwedzkaho pasła adbyłasia narada predstaŭnikoŭ neutralnych hasudarstw ab mirnym predłažeńni Trockaho. Pastanoŭleno dać supolnie adkaz u wietłaj formie, nie pryznawajučy adkaz akančacielna uradu narodnych kamisaroŭ. Hėta ličać za dyplomatyčnuju i nacyonalnuju pabiedu Trockaho. Dumajuć, što Hišpanija maje ciapier hrunt dziela ŭdačnaho pasrednictwa.

WAŠYNGTON. (Reŭter). Wilson pasłaŭ rumynskamu karalu hetkuju telehramu:

«Narod Złučenych Štataŭ s pačućciom haračaho spohadu i pašany sačyŭ za tym, jak rumynski narod i karol baroŭsia dziela abarony, nacyonalnaj niezaležnaści i woli ad panawańnia niamieckaho militaryzmu. Urad Złučenych Štataŭ pastanawiŭ dalej paddzieržywać Rumyniju ŭ jaje baraćbie. Razam s tym ja chacieŭ by dać Wašamu Wieličestwu zawiereńnie, što i paśla wajny Złučenyje Štaty buduć šyroka paddzieržywać Rumyniju i pry akančacielnych mirnych pierehaworach Ameryka zrobić usio patrebnaje, kab zabaspiečyć Rumynii mahčymaść razwiwacca, jak wolnaj i niezaležnaj nacji».

ŽENIEWA. (W.T.B.). Pawodłuh wiestak paryžskaj presy paryžskaja konferencija razhiedała i rasiejskaje pytańnie. Kazali ab patrebie wysyłki sajužnikami noty ci adozwy da nasialeńnia Rasiei. Hazety aściarehajuć pierad razrywam dyplomatyčnych znosin z rasiejskim uradam, bałamučenym bolšewikami. «Radical» pytajecca, što zachodnije dzieržawy maniacca ŭčynić dziela zabaspiečeńnia 40 miljardaŭ, jakije im winawata Rasieja?

BERN. «Progres de Lion» piše ab pryzywie rekrutoŭ 1919 h. i ab prawiercy niasłužačych asob s pryzywoŭ 1913 — 1918 hadoŭ.

PIECIARBURH. (Reŭter). Apawieščeńnie bolšewikoŭ zahadywaje rospusk pieciarburskaho miestowaho samaupraŭleńnia i naznačaje nowyje wybary na 9 śniežnia.

BERN. Italjanskaja hranica ŭ niadzielu paabiedzi začyniena iznoŭ.

AMSTERDAM. U hutarcy s predstaŭnikam «Petit Parisien» Llojd Džordž adznačyŭ surjoznaść ciapierašniaho pałažeńnia: „My majem ludziej, snarady, ekonomičnyje i finansowyje zapasy i świadomaść, što zmahajemsia dziela praŭdy. My pawinny dajści jednaści ŭ kiraŭnictwie i ličycca s faktami. Kali my nie zmarnujem času i pastanowim wyjhrać wajnu, dyk i wyjehrajem jaje. My pawinny zachawać ciarpliwaść, wynośliwaść i stanoŭčaść, — tady dojdziem pabiedy“.

KOPENHAGA. S pryčyny taho, što anhlicki pasoł Bukanen nie atkazaŭ na piśmo Trockaho, žadaŭšaho wyzwaleńnia areštawanych u Anhlii rasiejskich rewolucyonieroŭ, — Trockij zahadaŭ nie dawać anhlickim paddanym pazwaleńnia wyježdžać z Rasiei.

BERN. (W.T.B.). Francuski minister strawawańnia zajawiŭ, što treba ješče bolš ahraničywać razdzieł spažyŭnych praduktaŭ, bo pałažeńnie wielmi surjoznaje.

Na parozi da mira.

U noč z 29 na 30 wieraśnia telehraf prynios nam niezwyčajna ważnuju wiestku: niamiecki kancler u swajej pramowie ŭ Rejchstagu zajawiŭ, što nowy rewolucyjny rasiejski urad pasłaŭ da uradaŭ i narodaŭ wajujučych staron telehramu, sulačy zamireńnie i mir. Mała taho: toj že kancler u swajej dalejšaj pramowie wyskazaŭ swaju hatoŭnaść prystupić da pierehaworaŭ ab miry, kali rasiejski urad pryšle swaich dawierenych ludziej.

Heta — pieršy papraŭdzi surjozny krok da mira, i my zusim razdzielajem nadzieju kanclera, što rasiejskaje predłažeńnie chutka prymie kontreknuju formu i pryniasie nam hetak doŭha ždany mir.

Jaki-ž budzie hety mir — što pryniasie jon nam, biełarusam, i našamu, Kraju, čym adpłacić za pralituju kroŭ našaho narodu, za ŭsie cižary strašennaj wajny?

Woś pieršaje pytańnie, jakoje uznimajecca ŭ dušy kožnaho žychara našaj ziamli — jak tolki pačućcio radaści ad spadziewanaho kanca ŭsich bied pazwalaje spakojna sabrać dumki. — I na jaho daŭ časciu adkaz niamiecki kancler u tej že pramowie swajej ab miry. Jon skazaŭ:

„Što datyče ziamiel, jakije znachodzilisia raniej pad carskaj ułaściu: Polščy, Litwy i Kurlandzii, — dyk my šanujem prawa ich narodaŭ pastanawić ab swajej doli. My spadziajemsia, što kožyn z ich zdabudzie dla siabie taki dzieržaŭny ład, katory budzie adpawiedać ich adnosinam i kirunku ich kultury. Naahuł-že sprawa hetaja ješče wisić u pawietry. Wiestki, katoryje niedaŭna razyjšlisia ŭ hazetach i apawieščali adzin s punktaŭ hetaj sprawy akančacielna razwiazanym, niazhodliwy s sapraŭdnym pałažeńniem“.

Hetyje słowy jasna pakazwajuć, što Niamieččyna pryznaje prawa na samaaznačeńnie «Litwy», — a pad hetym słowam, jak wiadoma, ŭwieś świet razumieje litoŭska-biełaruski kraj, stanawiŭšyj niekali niezaležnaje Wialikaje Kniaźstwo Litoŭskaje. I my, biełarusy, katoryje niekali stanawili nabolš čyśleny element «Litoŭskaho» hasudarstwa, dziady i pradziady katorych twaryli supolnaje litoŭska-biełaruskaje žyćcio, — my, kultura i mowa katorych panawała ŭ kolišniaj wialikaj, wolnaj i mahutnaj Litwie, —

my pawinny zajawić pierad usim świetam ab swaim prawie pryniáć učaście ŭ samaaznačeńni „Litwy", ŭ utwareńni takoha dzieržaŭnaho ładu, katory-by adpawiedaŭ našym patrebam i palityčnym idealam.

Dyk zhurtujmosia, zbiarem swaju biełaruskuju naradu—konferenciju, pryšlem u Wilniu swaich światomych, hodnych wiery deputataŭ, — i jany padaduć swoj hołas ad imi ŭsich biełarusaŭ, wyskažuć žadańnie našaho narodu ab tym, jakoj woli nam treba!

Bo pryjšoŭ n a š čas!

Čaho i jak nam treba dabiwacca.

Kožyn čeławiek maje swaju rod nuju mowu, jakoj nawučyła jaho maci z maleństwa i katoraj haworać tyje ludzi, s pamiž jakich jon pachodzić. Kali henaj mowaj haworać na całym abšary kraju, to ŭsie ludzi, zasielajučyje toj kraj, ŭziatyje razam, stanowiać n a r o d, abo, jak zwykli inšyje hawaryć pa wučonamu, n a c i j u.

Narody, abo nacii bywajuć dzieržaŭnyje i nie dzieržaŭnyje. Tyje narody, što nie znachodziacca pad čužoj ŭłaściu, a sami ŭ sabie haspadary, jak skažem, Rasiejcy, Niemcy, Francuzy, nazywajucca narodami dzieržaŭnymi. Inšyje narody, katoryje swajej asobnaj dzieržawy nie majuć i znachodziacca pad čužoj ŭłaściu,—jak, skažem, Polšča, pakul była pad Rasiejej, abo, hetak sama, jak Litwa i mnoha inšych, nazywajucca narodami niedzieržaŭnymi, narodami zaležnymi, katoryje sami nie haspadary ŭ swajej ziamli.

Kožyn čeławiek pawinien zaličać siabie da taho narodu, pamiž jakoha žywie i z jakoha pachodzić.

Chto pachodzić z niamieckaho narodu, — toj Niemiec, chto pachodzić s polskaho narodu, — toj Palak, chto pachodzić z maskoŭskaho narodu—toj Maskal, abo Rasiejec i tak dalej.

Niemiec, Palak, Litwin, Łatyš i ŭsiaki narod na świeci rodny kraj swoj nazywaje b a ć k o ŭ š č y n a j, znače ziamloj baćkoŭ, dziadoŭ i pradziadoŭ swaich.

Hetak kožyn narod na świeci maje swoj kraj, jaki zasielaje, maje swaju baćkoŭščynu, nazwanuju ad jaho imi. Palak maje swaju baćkoŭščynu ju polskaj ziamli i zawie jaje Polščaj, niemiec u Niamieččynie, litwin u Litwie, francuz u Francii i t. d.

Nu, a jakže my, — jak inšyje kažuć, «prosty» narod: majem swaju baćkoŭščynu, ci nie? Ci taja ziemla, jakaja palita našaj krywioj i potam, u katoraj złoženy kości našych dziadoŭ i pradziadoŭ, — heta naša, ci nie naša baćkoŭščyna?

Braty darażeńkije! heta ziamielka, na jakoj my žywiom, to i jość naša spradwiečnaja baćkoŭščyna, jakoj my pawinny sieraheć, lubić i darażyć jeju. Nasielajučy-ž swaju ziamlicu, swaju baćkoŭščynu, my stanowim narod, naciju biełaruskuju. Majem swaju adm iennuju ad inšych mowu, swaje zwyčai-abyčai, swaju historyju i kulturnyje nabytki. I tak n a š a b a ć k o ŭ š č y n a B i e ł a r u ś, a my asobny narod, — nie Maskali, nia Niemcy, nie Palaki, nie Litwiny,— a Biełarusy.

Tolki wielmi ciomnyje ludzi ješče nia wiedajuć hetaho i tamu časam nazywajuć siabie „tutejšymi". abo «prostymi» ludźmi, a mowu swaju — mowaj „prostaj".

Kožyn asobny narod—heta bytcym wialikaja siemja, a kraj, baćkoŭščyna — heta bytcym jaho chata Kožyn čeławiek choče i pawinien być haspadarom u swajej chaci, a kožyn narod pawinien być haspadarom u swajej baćkoŭščynie, u tej ziamli, jakuju jon zasielaje.

Błaha niedbailiwamu haspadaru, katory nie pilnuje swajej chaty i haspadarki, a zdaje ŭsio na čužyje ruki. S takimi haspadarami časta bywaje tak, što roznyje pryjmaki dy nadolniki, a to i prosta čeladź zabiaruć usio ŭ swaje ruki, a haspadara puściać s torbaj pa świeci.

Jak s paadzinokim haspadarom, hetak časta bywaje i s celymi narodami.

Historyja narodaŭ, nasielajučych ziamlu, pakazywaje, što šmat jakije narody žyli sabie spakojna, syta dy ščaśliwa, a paśla padpali pad čužuju ŭłaść: dužejšyje paniawolili słabiejšych, zabrali ŭsio bahaście i ŭsiu ŭłaść ad ich u swaje ruki, a haspadara — narod — zaprahli ŭ jarmo, pazbawili aświety, wyhnali jaho mowu sa škoły, s kaściołu i cerkwi dy nakinuli swaju. Rabili jany heta zatym, kab paniawoleny imi narod trymać u ciemnacie, kab lahčej im u zabranym kraju možna było arudawać, jak samim zdumajecca. I hetak narody hibieli nie raz całyje stalećcia, a bywali i takije, što ŭ niawoli i saŭsim zamierli.

Ale taja ž historyja apawiedaje nam, što tyje s paniawolenych narodaŭ, jakije mocna trymalisia swajej mowy, zwyčajoŭ i hramatnaści, nikoli nie astawalisia niawolnikami nawieki. Prychodziŭ padchadziačy moment, i jany dabiwalisia woli i pryznańnia za imi prawa samim haspadaryć na swajej ziamli dy iznoŭ stanawilisia narodami dužymi, bahatymi i aświečenymi.

Naša historyja apawiedaje nam, što my Biełarusy, byli kaliś narodam dzieržaŭnym mieli swaju dzieržawu na tej ziamli, dzie ciapier žywiom; byli sami u sabie haspadarami. Da XIV stalećcia my mieli swaich biełaruskich kniazioŭ, swoj asobny dzieržaŭny ład i swaju asobnuju kulturu. Paśla narod naš zjednaŭsia z Litwoj, i Litwa nie majučy swajej hramatnaści, pryniała wa ŭsiej dzieržawie hramatnaść našu biełaruskuju. U hetym časie mnoha wyšło a našaho narodu słaŭnych ludziej i ŭ wajennym remaśle i ŭ nawukach; kultura biełaruskaja naležała da wydatniejšych pamiž kultur narodaŭ uschodnia-sławianskich. Ješče paźniej — u XVI stalećci — Biełaruś, razam z Litwoj złučyłasia ŭ adnu supolnuju dzieržawu s Polščaj, ale heta jednaść nam nie paščaściła. Zjednalisia my z dužejšaj polskaj dzieržawaj, — a wiedama, čym kančajecca družba słabiejšaho z dužejšym! I ot, spierša pany, a paśla pałupanki, — soram skazać! — pačali wyrekacca, što jany biełarusy, dy pierachadzić na staranu dužejšych u dzieržawie palakoŭ, pierejmać polskuju mowu, zwyčai i abyčai dy nazywać siabie ŭžo nie biełarusami, a palakami. Hetak mała-pamału ŭsio naše panstwo, — a za panami i katalickaje duchawienstwo, — pierenicawałosia ŭ palakoŭ. Ad hetaho stałasia biełarusam wielmi wialikaja kryŭda, bo praz heta zaniepała naša hramatnaść, adsunuli biełarusaŭ swaje-ž pierakińčyki ad uradaŭ i ad haspadarstwa ŭ ich kraju; zrabili naš narod pryhonnym niawolnikam, pazbaŭlenym swaich wyšejšych stanaŭ, katoryje mahi-by zastupicca za jaho kryŭdy.

(kaniec budzie).

U Wilni i wakolicach.

—o—

Ab biełaruskaj kultury. Praf. Kuršmann pračytaje swaju lekciju ab biełaruskaj kultury (s tumanicy.ni abrazami) ŭ sieradu, 12 śniežnia. Pačatak roŭna ŭ 9¼ hadz. ranicaj.

× **Wystaŭka štukarstwa.** U tuju niadzielu wystaŭka štukarstwa «Malary Ob Ost» u haspodzi wystaŭki rabotnych damoŭ zakryłasia.

× **Nowy žydoŭski teatr u Wilni.** «Lecte Najjes» piše, što u skorym časi ŭ Wilni naładzicca nowaja žydoŭskaja dramatyčnaja družyna, jakaja maje ihrać twory Langfelo, Haŭptmana, Zudermana i dr.

× **S suda.** Staršy rabotnik, Michał Łowsientowić, 2 śniežnia kirawaŭ rabotami pry papraŭcy kanalizacijon naj

Wiačorka, Paunočnik i Zaranka-Kaciharošak.

(Hladzi pačatak u № 96 «Homana»).

Išoŭ jon sto dwadcać dzion i sto dwadcać načej i pryjšoŭ da załatoha pałacu. U waknie dzieŭka jak žar z'chacić, hetkaja charošaja i da siabie ŭ pakoi pahulać, pazabaŭlacca zaklikaje. Jon adbiŭ trochsotpudowy zamok i ŭwajšoŭšy pytaje: „Chto ciabie siestra, zamknuŭ tut?" — Kažča-biazśmiertny, pierakinuŭšyjsia u dwanadcacihałowaho žmieja» — «A ci padoleju ja jaho?» — «Nia wiedaju, ci padoleješ, a tolki ja paraju tabie wo što: jość u kleci dźwie bočki s piwam; u adnej bočcy piwa što sił dadawaje, a u druhoj što sił unimaje. Ty ich pierestaŭ adnu na miejsco druhoj, to jak jon napjecca sił-unimajučaho piwa, tahdy ty jaho, može, padoleješ". Pajšoŭ Kaciharošak u kleć, pierekaciŭ bočki s taho boku na hetyj, a z hetaho na toj i wyjšoŭ na dwor i stanuŭ na hanku. U skorym časi pryletaje žmiej. Stali jany bicca. Bilisia ad žmierkańnia da žmierkańnia i Kaciharošak zbiŭ Kaščy siem hałoŭ, ale i sam zmaryŭsia. Kašča spyniŭsia i kaže: „Kaciharošak-Zaranny, a ci nie napicisia nam piwa?» — «Dawaj napjomsia!" Pajšli u kleć, napilisia piwa: žmiej taho, što sił unimaje, a Kaciharošak taho — što sił dadawaje. Stali iznoŭ na tok, dyk Kaciharošak Kašču zusim u ziamlu uwahnaŭ, a Kašča jaho pawyš kalen tolki. Dastaŭ Kaciharošak sa žmiejewaho wucha papierku i skruciŭ u trubačku pałac s siastroj i ŭsio, dy pałažyŭšy u kišeń, pajšoŭ nazad.

Pryjšoŭ jon da taho miejsca, dzie było toje kresło na jakom spuściŭsia siudy. Jon uziaŭsia za łancuhi strasanuŭ, kab dawiedacca ci jość na świeci staroža pry im i pačuŭšy što jość, pasadziŭ pieršuju dzieŭku i braty paciahli kresło u wierch. Wyciahli i znoŭ spuskajuć. Jon pasadziŭ druhuju. Paciahnuli i druhuju. Spuscili kresła. Jon i trejciu, siastru, pasadziŭ. Wyciahli trejciu, siastru. I kažuć miž saboj: «što budziem rabić? Kali jaho wyciahniem, to jako budzie sława, što siastru zbawiŭ i adnu dzieŭku sabie za žonku woźmie, a nam adnamu tre budzie biaz žonki być, bo roŭnaj pa sile nam dzieŭki na hetym świeci nia znojdziem. Lepiej podciahniem my jaho wysoka i kiniem u niz". Spuścili kresło, a jon kazaŭ by čuŭ heto. Pakłaŭ na kresło wialiki kamień, dakanaecca kab, ci nie zdradziać braty. Jany padniali kresło s kamieniam i kinuli. Jak kinuli dyk i kamień rassypaŭsia na drobny porach i łancuhi parwalisia, što kresło dzieržali:

Jak stajaŭ Kaciharošak dyk i zapłakaŭ ad bratniaje zdrady. Pastajaŭ, padumaŭ i pajšoŭ sabie. Chadziŭ jon, chadziŭ i pryjšou urešci da hetkaho wysokaho duba, što wokam niewidać wiercha jaho. „Palezu, dumaje sabie, na dub, ci nie ŭbaču biełaho świetu? Uzlezaje na dub, a na wiersie jaho ležyć hniazdo, jak charomina, a u hniaździe try hołyje ptušeniaty, kožnaje ptušanio z dobraho byka. Najšła chmara, pačaŭ hrad sieč, jak bizunami i jon tych ptušeniat paškadawaŭ: uziaŭ swajej adziežaj nakryŭ ich. Pryletaje ptuška, maci tych dziaciej: „Kaciharošak, ja ciabie zjem. Začym ty uzlez siudy? Ja dumała, što nichto nia ŭzlezie, tolki ja ŭzlaču!" A dzieci atkazywajuć: „mama, nie jež jaho: jon nas baraniŭ at krepkaho hradu". Tady ptuška kaže: «nu štož, Kaciharošak, choćeš zatoje, što maich dziaciej pažaleŭ?» —„Ja nia wiedaju čym ciabie nazwać, jakaja ty ptuška?"—«Ja ptuška hryfon i bolšaj za mianie nietu»—«Chacieŭ by ja ciabie prasić, kab ty mianie wyniesła na biely świet?»—«Pačekaj, ja pasiadžu, padumaju ci možna ciabie wynieści, ci nie» Abdumaŭšy kaže: „idzi kupi ty dwanadcać par wałoŭ, i dwanadcać par bočak, i tych wałoŭ parež, złažy miasa u bočki, jak budu laciеć i haławu schinu, to kidaj u hłotku mnie miasa. Kaciharošak nakuplaŭ wałoŭ i bočak, nakłaŭ u bočki miasa, powiazaŭ bočki skurami i prywiazaŭ siabie i bočki hryfonu—ptušcy da nahi i palacieli! Jak tolki ptuška hoławu schinie, jon jej bočku miasa i wykinie u hłotku. I hetak pierekidau jon usio miasa, užo widać było biely świet dy niečeho było dać ptušcy, a ptuška nie lacić u haru, a k nizu apuščajecca. Tady bačyć Kaciharošak, što budzie drenna, wyniaŭ nož s kišenia, adrezaŭ swaje ikry i kinuŭ ptušcy u hłotku. I palacieła jana užo wyžej dyj wyniesła na biely świet. «Nu ciapier, Kaciharošak, ty mnie padziakuj a ja tabie padziakuju. Kab nie ja, dyk nichtob ciabie nia wynios, dy usłuha za usłuhu. Ale skažy ty mnie jakoje ty mnie miaso na paśledak dawaŭ?" —«Ja bačyŭ, što ty asłabieła, to swaje ikry wyrezaŭ.» Jana—karch! Powyrwali ikry z hłotki, hryfon ich prykleiła da ran, palizała jazykom i rany zraślisia, kazaŭ by jon ich i nia rezaŭ. „Ciapier bywaj zdaroŭ, idzi kudy chočeš, a ja palatu da swaich dziaciej!"

Idzie Kaciharošak świetam i raspytywaje u ludziej ab nawiny. Ažno u adnej staranie ludzi žalacca, što u ich zawialisia dwa asiłki: adzin wyrywaje duby s kareniami i na niebo kidaje, druhi hory u daliny pierasuwaje i mnoha jany kryŭdy ludziom pryčyniajuć! Jon raspytaŭsia u jakoj staranie tyje asiłki i pajšoŭ tudy. Prychodzić u siało prosicca na nač da šauca, a šawiec kaže: «za markotaj, za žurbotaj nie mahu ciabie puścić na noč»—«A jakaja u ciabie markota?»—«A wot, kaže, pryjši u našu staranu dwa asiłki: Wyrwidub i Wiarnihor z dzieŭkami roŭnymi im pa sile i tyje dzieŭki nia chočuć isci za ich zamuž, pakul jany nie znojduć takoha kraŭca, katoryby im pašyŭ sukienki biaz miery, dy takoha šaŭca katoryby im biaz miery čerawiki šyŭ i kab ni ŭ cym hańby nie było.»—«Može ja što pamahu, łažysia spać, a ja nad hetym padumaju». Jak šawiec ich spać jon wyjšoŭ nadwor raskruciŭ papierki, pastawiŭ pałacy i pajšoŭšy u ich, zabraŭ s kožnaho pa pary čerawikoŭ, a paśla iznoŭ skruciŭ papierki, pałažyŭ u kišeń, a čerawiki pastawiŭ na ławie.

Nazaŭtra pasłaniec prychodzić: „ci zroblena, što zahadali wam?"—„A jość".—kaže šawiec. Jak ubačyła siestra swaje čerawiki zara zdahadałasia, što tut niehdzie jość Kaciharošak i zahadała słuham pryniesci taho šaŭca, što šyŭ čerawiki. Uziali Kaciharoška i pawiali. Siestra spaznała jaho, abniała, pacaławała, padychała łaskawa na jaho i jon byŭ pryhož a jšče pacharašeŭ. Spaznali jaho i tyje dziaŭčaty. Braty spužalsia, što jon budzie spahniać na ich złość, ale Kaciharošak darawaŭ im usio, pawitaŭ ia z imi, tolki skazaŭ, kab jany škody ludziam swajej siłaj nie rabili: adzin nie rwaŭ duboŭ, a druhi nie suwaŭ hor. A kali jany pryrakli jamu, to jon raskruciŭ papierki i pastawiŭ bratom pa pałacu i addaŭ im pa dziaŭčyni zamuž. Wiasiellie zhulaŭšy sam s siastroj pajšoŭ do baćki i matki. U swajej staranie pastawiŭ załaty pałac i razam s siastroj i baćkami wiek wiekawaŭ u sławie i češci u ludziej.

truby pry balnicy św. Jakuba. Pryhetym čaćwiora rabotnikoŭ atrucilisia gazam, biez pamiaci zwalilisia ŭ jamu i hetak pahibli. Mirawy sud abniawiniŭ Łowsientowiča, pryznaŭšy, što pry swajej słaboj adukacii jon nia moh brać adkaz za paśledztwy jaho niaŭmiełaho kiraŭnictwa rabotami.

× **U miestowaj kassie.** Stadthaŭptmann apawieščaje, što dla publiki kassa miestowaho okruha (Stadtkreiskasse) adkryta tolki pierad abiedam ad 9 da 1 hadz. Paśla abiedu i ŭ nia dzieli dy u chryścijanskije światy kassa dla publiki začyniena. Dziela swajej že karyści publiku prosiać prychodzić čym-raniej, bo prywyčka prychodzić kala 11 h. wyzywaje lišniuju ciesnatu.

× **Używańnie elektryčnaści.** Zahadam Stadthaŭptmana prywatnyje asoby nie majuć prawa karystać z elektryčnaj enerhii, jak siły, što-dzień ad ½4 da 12 hadz. paabiedzi. Za narušeńnia hetaho karacimuć, zusim pazbaŭlajučy prawa karystać z elektryčnaj enerhii da 3 miesiacoŭ.

× **Sproba samahubstwa.** Kaciaryna Žylinskaja 22 h., prostytutka, u špitalu chacieła atrucicca i dzieła taho wypiła sublimatu. Adratawała jaje skoraja pomač.

× **Nieščaśliwaje zdareńnie.** Na Antokalskaj wul. Chaja Bosackaja upała z woza i złamała sabie nohu. U karetcy skoraj pomačy jaje adwiaźli u žydoŭski špital.

× **Uschod i zachod sonca.** U śniežni sonce uschodzić i zachodzić:

	uschod:	zachod:
1 —	7 h. 20 m. —	3 h. 07 m.
6 —	7 » 28 m. —	3 » 05 m.
11 —	7 » 34 m. —	3 » 03 m.
16 —	7 » 39 m. —	3 » 02 m.
21 —	7 » 42 m. —	3 » 03 m.
26 —	7 » 44 m. —	3 » 06 m.
31 —	7 » 46 m. —	3 » 11 m.

Miesiačnyje nočy buduć da 6 ho. Paśla da 20-ho buduć nočy ciomnyje (14-ho maładzik), a ad 21 da kanca miesiaca—iznoŭ miesiačnyje (poŭnia—28-ho).

× **Temperatura.** Najwyszejszaja i najniżejszaja temperatura za aposznije dni była (pawodłuh Celsija):

	najwysz.	najniż.
28—29	+ 5,0	+ 0,50
29—30	+ 8,0	+ 2,0
30—1	+ 2,0	+ 1,0
1 – 2	+ 5,0	+ 2,0

Z USIAHO KRAJU.

Stryžka kaniej.

Načalnik upraŭleńnia Litwy napaminaje, što pa zahadu hłaŭnakamandujučaho na ŭschodzi chwasty i hrywy u kaniej treba stryhčy, a wałośsie za płatu zdawać u Krejsamty. Za niespaŭnieńnie hetaho zahadu karacimuć štrafam da 3.000 abo wastroham da 6 miesiacoŭ.

LIDA. Ù tutejšych wakolicach iznoŭ abjawilisia waŭki. Ich bačyli kala Polenkišek.

Na stada skaciny u hramadzie Auštokolnia napali waŭki i zarezali świńniu.

PŁATKOU, Hrodziensk. paw. Za niezdaču zboža troch tutejšych sielan pakarali ciažkimi štrafami: Prachonička — na 3.000, Dodzika — 3.500 i Žoŭtakoŭskaho — 2.000 m.

HAJNAŬKA. Tut uzniaŭsia wialiki pažar, katory zrabiŭ dawoli mnoha škody.

BIEŁASTOK. Tut wykryli „fabryku“ štučnaho piercu. „Štučny“ pierec składaŭsia z adpadkaŭ zbožža, roznych kareńnioŭ i małoj častki praŭdziwaho piercu. Hetu miešaninu pradawali ŭ pačkach na 2 łoty za 1 m. 60 fen., — značyć, pa 25 m. za rasiejski funt.

Hetymi dniami zdarylisia dźwie čarodnyje kražy ramiennych pajasoŭ u fabrycy Trylinha — canoj bolš za 2.000 marak.

BIEŁASTOK. Spažyŭnyje pradukty wydajucca tut pawodłuh hetkich cen: krupy — 60 fen., žytniaja muka—40 fen., cukier — 2 m. 50 f. za rasiejski funt., 2 skrynački sierčykoŭ — 15 f. sol — 20 fen. funt.

Na Biełastockaj wulicy zładziei ukrali niedaŭna z adnej kwatery opratku i boty. Kali palicija pačała šukać, dyk ukradzienyje rečy praz 4 dni apynulisia na starym miejscy.

U tuju piatnicu tut zdaryłasia čarodnaja kraža ramiennych pajasoŭ. Ukradzieny dwa pajasy 10 arš. doŭhije i 2 i 3 cali šyrokije.

SUDKI. Pawodłuh danosu haspadara Franciška S. siestra jaho, Pietronela, była abwinawačena ŭ zabojstwie 5 kastryčnika swajho tolki što naradziŭšahosia dziciaci. Dziaŭčyna apraŭdywałasia, što baćka dziciaci, syn haspadara T., žyŭ z jej tydzień i pakinuŭ jaje, dyk jana s soramu i hora zrabiła heta. Sud zasudziŭ jaje tolki na 5 mies. u wastroh.

AZIORKI. Kazimir Chocian rastraciŭ dadzienyje jamu starastaj hrošy dzieła pieredačy žandarskaj warcie u Druskienikach.

ALEKSANDRAŬKA. Rabotnik Š. pačaŭ bojku sa swaim cieściem, u katoruju ŭmiešałasia Damicela E. Jana kapačkaj zraniła Š. ŭ haławu. Sud zasudziŭ jaje za heta na 70 marak štrafu.

TABOLSKAJA BUDKA. Čaćwiora tutejšych žycharoŭ paštrafawali pa 20 m. za admowu wazić drowy.

SUWAŁKI. Zawodnyje žerabcy jość u hetkich dwaroch u pawieci: Kakowo, Stary, Wolka, Garbas, Sosienka i Siewy. Tam že jość i zawodnyje buhai.

SUWAŁKI. Miestowy bejrat pastanawiŭ pamienšyć porciju chleba na dzień z 250 da 225 gramoŭ, a za heta wydawać bolej bulby.

BENDERYŠKI. Suwalsk. paw. Hrabiežcy napali na dom sielanina Bołšlanskaho, ranili ciažka haspadara i zrabawali ŭsie spažyŭnyje pradukty, adziežu i inš.

WARNOGIRY. Olckaho paw. Troje ludziej u mai hetaho hodu zaleźli da świrna sielanina Šutinasa i pabrali hrošy i roznyje rečy. Jany zasudženy ŭ wastroh ad 2 da 6 miesiacoŭ.

ŠLINOKINI. Sielanin Jan J. wywiez z lesu kn. Biełosielskaj - Biełozierskaj drowy. Jaho zasudzili na 393 rub. štrafu.

ČORNY BROD. Tutejšy haspadar Jazep Trajanoŭski zajawiŭ, što u žniŭni ŭ jaho s pašy prapaŭ koń. Kania pahadzia znajšli u haspadara S. u Motulkach; S. zajawiŭ, što kupiŭ kania u najmita Stanisława K. Najmit zasudžen za kražu kania i zabaronieny handel na 7 mies. u wastroh. Haspadar S. za kuplu zawiedama kradzienaho — na 3 mies.

MITAWA. Kurlandzki šlachocki kamitet apawieščaje, što š pryčyny niezaležnych akaličnaściej naznačeny na 27.XI zjezd kurlandzkaj šlachty adłožen na 6.XII. Prawierka paŭnamočyj adbudziecca 5.XII, u šlachockim domie.

RYHA. Na siomuju wajennuju pazyku padpiska dała tut 1.600.000 m.

WIESTKI Z RASIEI.

ŠTOKHOLM. «Nowaja Žiźń» drukuje pieredawicu pad zahałoŭkam: „Rasieja i jaje sajuźniki». U jej haworycca:

Francuski ŭrad pastaraŭsia zrabić Rasieju pry zamireńni «kazłom adpuščeńnia“. Sajuźniki chočuć uzłažyć na Rasieju adkaz za ichnyje nieŭdačy i wyzwać u swaich narodnych mass niezdawolstwa Rasiejej.

PIECIARBURH. (Reŭter — W.T.B.) Anhlicki pasoł Bukanen drukuje zajawu:

Predłažeńnie Trockaho zrabić zamireńnie anhlickaje pasolstwo atrymało cieraz 19 hadzin paśla taho, jak rasiejski hłaŭnakamandujučyj atrymaŭ prykaz pačać pierehawory. Hetak sajuźniki mieli dzieła sa skončenym faktam, ab katorym z imi nie radzilisia. Pasolstwo nia može dawać adkazu na noty atrymanyje ad uradu, katoraho anhlicki urad nie pryznaje.

LONDON. (Reŭter). Čutki, bytcym Bukanen pakinuŭ Piecіarburh, abo manicca heta zrabić, niazhodliwy s praŭdaj.

AMSTERDAM. Umiarkawanyje socyalisty pakinuli Kierenskaho i pryłučylisia da bolšewikoŭ.

U Londoni utwaryŭsia dyplomatyčny Kamitet dzieła baraćby s ciapierašnim rasiejskim uradam. Rasiejskim paddanym zabaronieno jechać u Rasieju. Anhlicki urad areštawaŭ rasiejcoŭ, pamykaŭšychsia pakinuć Anhliju. U Francii areštawali 1400 rasiejskich sałdatoŭ.

AMSTERDAM. «Daily Chronicl“ nakazuje s Pieciarburha, što na wybarach u ustanoŭčy sejm bolšewiki atrymali 400.000 hałasoŭ, kadety — 250.000, socyał - rewolucyoniery — 150.000. Hetak bolšewiki atrymajuć u Pieciarburzi 6 miejsc, kadety—4, soc.-rew.—2. Predstaŭniki bolšewikoŭ miž inšym: Lenin, Trokcij i pani Kołłontaj; kadetaŭ — Milukow i Rodičew; soc.-rew. — Černow.

„Wieč. Wr.» piše, što paśla pieredačy finlandzkim sejmam usiej uradowaj ułaści senatu Finlandzija, papraŭdzi, addziališasia ad Rasiei.

Trockij zajawiŭ, što Makłakow pazbaŭlen prawa być nadalej predstaŭnikam Rasiei ŭ Paryžy, i predłažyŭ rasiejskamu pasłu ŭ Kopenhazie toj čas zajawić, što jon pryznaje prawicielstwo bolšewikoŭ. Pasoł admowiŭsia dać jaki kolečy adkaz.

Paśla nidaŭ aho rospuska sałdataŭ ad 40 da 43 hadoŭ, ciapier zahadano puścić da chaty i sałdataŭ 38 i 39 hadoŭ, kali jany prabyli na słužbie bolš 1 hodu.

ŠTOKHOLM. «Prawda» piše, što ŭ wojsku Kaledzina wystupiŭšym u Pieciarburh proci bolšewikoŭ, uzniališa krywawyje razruchi niedalečku ad Kałuhi, Kaledzin pieraważyŭ,—ale pabityje pajšli na Kijeŭ, złučylisia s pamočnymi bataljonami i paśla wostrych bitw na wulicah zaŭładali miestam.

ŠTOKHOLM. Wiadomy prawy deputat raspuščenaj Dumy, Šulgin, piše ŭ «Kijewlaninie» z 2.XI:

«Jość žadańnie zbratańnia ukrainstwa s kazačestwam.“ Kali hetkaje zbratańnie adbudziecca na hrunci warožym da rasiejskaho centralnaho uradu, dyk heta budzie najwialikšaja historyčnaja abmyłka, bo ŭ Rasiei nima bolšaj niazhodnaści čym niazhodliwaść miž ukrainstwam i kazačestwam. Ukrainski separatyzm čerpaje swaju siłu sa słabaści praciŭleńnia tymčasowaho uradu Niamieččynie, a opozycija kazačestwa tymčasowamu uradu uzniałasia na hruncie metody wajny, katoraja wiadzie da haniebnaho separatnaho mira na karyść Niamieččyny. Ja kažu iznoŭ: kali abodwa niazhodliwyje kirunki zyjducca na asnowie niezdawolstwa tymčasowym uradam, dyk heta budzie strašennaja, niepapraŭnaja historyčnaja abmyłka.

Rasieja i Niamieččyna.

BERLIN (W.T.B.). 29. XI Rejchstag. Niemiecki imperski kancler skazaŭ: „Ja pawinien abjawić Rejchstagu ważnuju nawinu (silny ruch). Rasiejski urad s Carskaho Sieła prysłaŭ praz telehraf biaz drotu telehramu da uradaŭ i narodaŭ wajujučych dzieržaŭ, predłahajučy u najbližejšym časi pačać pierehawory ab zamireńni i ahulnym miry. Ja zajaŭlaju, što ŭ apawieščenym predłažeńni rasiejskaho uradu baču asnowu, na jakoj možna pačać pierehawory, i ja hatoŭ ich pačać, jak tolki rasiejski urad wyšle ŭmacawanych dzieła hetaho swaich predstaŭnikoŭ. Spadziajusia i žadaju, što hetyje pierehawory chutka prymuć konkretnuju formu i pryniasuć nam mir.

„Š praŭdziwym spohadam sočym my za dalejšym razwićciem prybitaho nieščaściami rasiejskaho narodu. My ničoha bolš nie žadajem, jak wiarnuć staryje dobra-susiedzkije adnosiny —asabliwa na ekonomičnym hrunci.

„Što datyče padwłasnych niekali caru Polščy, Litwy i Kurlandzii, dyk my šanujem prawa na samaaznačeńnie tych narodaŭ (ażywlenaje brawo). My spadziajemsia, što jany stworać sabie takuju dzieržaŭnuju formu, jakaja adpawiedaje warunkam ich bytu i kirunku ich kultury. Urešci ŭsio ješče astajecca niawyjaśnienym.“

WIENA. 29. XI. Aŭstryjackaja hłaŭnaja kwatera atrymała praz telehraf biaz drotu telehramu, niekatoryje čaści katoraj, adnak, nie ŭdałosia rasčytać. U jej haworycca:

«Carskaje Siało. 28. XI. «Narodam wajujučych staron!

«Pabiednaja rewolucija rabotnikoŭ i sielan u Rasiei podniała sprawu mira. Nichaj usie urady, usie klasy, usie partyi ŭsich wajujučych staron daduć prosty adkaz na našaje pytańnie: ci jany hodziacca, ci nie pačać pierehawory ab čym chutčejšym zamireńni i ahulnym miry. Ad adkazu na hetaje pytańnie budzie zaležać, čy my abminiem usie strašenstwy nowaho zimowaho pachodu, čy pa Europie budzie dalej licca kroŭ. My zwiertajemsia da našych sajuźnikoŭ i pytajemsia u ich pierad ich narodami i pierad usim świetam: čy jany hatowy pačać mirnyje pierehawory? My zwiertajemsia da rabočych mass: čy jany prystajuć na toje, kab dalej wiaści hetu šalonuju bojniu i iści nasustreč pahibieli europejskaj kultury? Mir, jaki my sulim, pawinien być miram narodaŭ. Heta pawinien być pačesny mir, abapiorty na uhodzie, zabespiečywajučy kožnamu narodu swabodu ekonomičnaho i kulturalnaho razwićcia. My apublikawali tajnyje umowy carskaho i buržuaznaho uradaŭ i abjaŭlajem, što jany nie majuć bolš siły. My predłahajem zrabić z usimi narodami nowuju adkrytuju umowu na asnowie zhody i supolnaj pracy. Oficyalnyje i oficyoznyje predstaŭniki panujučych klas sajuznych staron admowilisia pryznać naš urad i znasicca z nami u sprawie pierehaworaŭ ab miry. (propusk). Dałoŭ zimowy pachod! Nichaj žywie mir i bractwa narodaŭ.

Padpisany: Trockij, Ujanow Lenin.

Austryjacki urad 29.XI hetak adkazaŭ praz telehraf biaz drotu:

„Uradu rasiejskaj respubliki.

«Austryjacki urad atrymaŭ cyrkularnuju telehramu z 28 XI h. h., u katoraj rasiejski urad wykazywaje zhodu pačać pierehawory ab zamireńni i ahulnym miry. Na pahlad aŭstryjackaho uradu, apawieščenyje rasiejskim uradam pryncypy hodny taho, kab pačać pierehawory. Z hetaj pryčyny austryjacki urad hatoŭ pačać predłoženyje rasiejskim uradam pierehawory ab toj časnym zamireńni i ahulnym miry».

Padpisano: Černin.

BERLIN. 30. XI. Hłaŭnaja Kamisija Rejchstagu. Stats-sekretar zahraničnych spraŭ, Kiulman, skazaŭ miž inšym hetak:

„Rasieja, ŭ katoraj banda bluro-

kratań-parazitań dabiłasia mobilizacii, wyzwaŭšy hetu strašennuju suświetnuju katastrofu, — zništožyła ciapier winawajcaŭ i adbudoŭwajecca s siaredziny. U sprawie zamireńnia i mira my budziem stajać na hrunci faktaŭ i ćwiarozaj, ćwiordaj hasudarstwienaj mudraści. Apawieščenyje s Pieciarburha pryncypy mohuć służyć za asnowu dziela uładžeńnia sprawy na ŭschodzi i ŭmacawańnia asnaŭnych i pastajannych interesoŭ susiednich dzieržaŭ — Rasiei i Niamieččyny".

BERLIN (W.T.B.). 1. XII. Rejchstag. Dakładčyk hłaŭnaj kamisii Rejchstaga skazaŭ, što hłaŭnaja Kamisija usiemi hałasami adobryła zajawu kanclera ab jaho hatoŭnaści pačać pierehawory z Rasiejej sara, jak tolki prybuduć paŭnamočniki Rasiei.

Z usiaho świetu.

BERN. (Tel. Ah.). Trockij addaŭ predstaŭnikam šaści neutralnych dzieržaŭ u Pieciarburzi notu, danosiacy ab mirnych predłažeńniach Rasiei wajujučym staronam. Trockij prasiŭ padać hetyje predłažeńnia wajujučym dzieržawam.

Unijackaje žyccio.

—„Korr. zu Insbruck" u № 1 za kastryčnik 1917 b. piše:

Rupny ab dabro unijatoŭ-ukraińcoŭ, žycharoŭ wakolic Łucka na Wałyni, wielmi zasłužony dla sprawy kaścielnaj unii mitrapalit hr. Šeptycki, budučy ŭ Rasiei, wykarystaŭ dadzienaje jamu Piusam X na kožyn prypadak prawa i wyświenciŭ na biskupa rektara hreka katalickaj (unijackaj) duchoŭnaj sieminaryi u Lwowi, ks. d-ra Jazepa Bociana. Tymčasowy ŭrad u Pieciarburzi, katory abnimaje miešto Łuck—pad toj čas, jak bolšaja čaść dyecezii zaniata wojskam centralnych dzieržaŭ, pryniaŭ hetaje nazračeńnie da swajho wiedama i nijakich praškod u spaŭnieńni čynnaści nowaho biskupa nie rabiŭ. Razam z mitrapalitam, ks. biskup d-r Bocian praz Šweciju wiarnuŭsia u swaju baćkaŭščynu.

Biskupu Bocianu nima jšče 40 hadoŭ. Wyšejšyje teologičnyje nawuki jon prachodziŭ u uniwersytetach u Insbruku i Wienie. Niejki čas pracawaŭ na parachwii Łubien Wełykyj, a apošnije hady zanimaŭ stanowišče rektara hr.-kat. duchoŭnaj seminaryi u Lwowi, dajučy dokaz enerhii i prywiazanaści da unii. Zaŭsiody wielmi cikawiŭsia sprawaj złučeńnia carkwiej i bywaŭ na zjezdach dziela zjednańnia ŭ Wyšehradzie.

Hetak adwiečnaja łuckaja dyecezija, złožeńaja ŭ pačatku XIII st. i skasowanaja ŭ 1826 hadu, adbudowana nanowa i atrymała rupnaho pastyra.

—24 žniŭnia h. h., jeduč̌y s Swajcaryi ŭ Wienu, mitrapalit hr. Šeptycki prybyŭ u Insbruk, skul mieŭ mahčymaść zabrać s sabaj rodnaho brata, a Klemensa, studyja, katory jakraz skončyŭ teologiju ŭ miejscowym uniwersyteci. Hetak stary ukrainski rod Šeptyckich pamału wiertajecca da wiery i nacyonalnaści swaich dziadoŭ.

—Z Haličyny pišuć:

Na asiracieŭšaj pašla śmierci św. p. ks. biskupa Čechowiča unijackaj katedry ŭ Pieramyčli sieŭ nowa-naznačeny ŭładyka a. Kocyłoŭskyj, bazyljanin. Nowamu biskupu 41 hod; jon pachodzić z ziemianskaho rodu s-pad Sanoka.

Dziŭna składałosia jaho žyćcio. Byŭ jon ober-lejtenantam austryjackaj armii, pašla dwa hady wučyŭsia prawa, adtul pierajšoŭ na teologju, katoraj wučyŭsia 6 hadoŭ u Rymie. Skončyŭšy nawuki, pastupiŭ u bazyljanski manastyr i tut sam wykładaŭ teologiju.

Kandydaturu jaho wystawiŭ biskup Chomyšyn sa Stanisławowa. Wyświancili jaho niedaŭna: pry hetym byŭ adzin unijacki biskup z Wenhryi, što wielmi nie padabałosia polskaj pressie ŭ Haličynie.

TELEHRAMY.

Niamieckije apawieščeńnia

30 XI. Zachodni teatr:

Front Ruprechta Bawarskaho: U Flandryi paabiedzi ad lesu Hutholst da Zandworde iśli silnyje artyleryjskije bitwy, dajšoŭšyje asabliwaj siły naabapoł Pelkapel i na poŭnačy ad Gielu welt. Našy družyny razwiedčykoŭ u čyślenych miejscoch uwarwalisia na warožyje linii i wiarnulisia, wiadučy mnoha pałonnych.

Pry Armantjer, Lens, na poŭdni ad Arra — žywiejšy ahoń. Na poli bitwy pry Kambre anhličanie atakawali našy pazycii na zachodzi ad Burlon. S ciažkimi stratami jany byli adkinuty. Pry Enšy i Fonteń paabiedzi byŭ silny ahoń. U wakolicach S.-Kanten — žywy ahoń.

Pačynajučy ad 24 listapada, worahi utracili 31 samalot i 2 prywiaznyje latučyje šary.

Na uschodnim, makedonskim i italjanskim fronci — biez pieramien.

28 XI Zachodni teatr.

Front Ruprechta Bawarskaho: Bitwa pry Kambre pačałasia iznoŭ z wialikaj siłaj. Našy kontrataki mieli poŭnuju ŭdaču. Pašla wielmi silnaho ahnia artyleryi i minamiotaŭ naša piachota ŭwarwałasia ŭ warožyje linii; my adkinuli miž Mewr i Burlon worahoŭ s La Fonteń i La Foli — na wioski Grenkur, Ane i Kanteń. Naabapoł Bante našy wojski zdabyli šturmam wiaršyny na zachodnim zbiehazi Šeldy, prarwali pieršuju warožuju liniju i zdabyli wioski Gonije i Wilje-Kisien. Uporna baraniŭšyjesia worahi mieli ciažkije straty. Uziaty 4.000 pałonnych anhličan i niekolki batarej. Wiačornyje kontrataki worahoŭ z učaściem pančyrnych samachodaŭ i kawaleryi złamalisia z wialikimi stratami. Silnaja artyleryjskaja bitwa na poli bitwy trywała i ŭ nočy.

Rotmistr bar. v. Richthofen dajšoŭ swajej 63 pabiedy.

Na uschodnim teatry, makiedonskim i italjanskim fronci — ničoha wydatnaho.

2.XII. Zachodni teatr.

Front Ruprechta Bawarskaho: U Flandryi naabapoł Pašendala ahoń dajšoŭ najwialikšaj siły i trywaŭ i ŭ načy. Na fronci Enši-Burlon — žywiejšaja artyleryjskaja bitwa. Warožaja piachota na zachodzi ad Mewr zadzieržana ahniom. My zdabyli wiosku Masńjer. Worahi wiali świežymi siłami silnyje ataki proci zdabytych ad ich na zachodzi Šeldy pazycij. Pašla wielmi wostraj bitwy, trywaŭšaj da nočy, my adkinuli worahoŭ nazad. Pry Enši atakawaŭšaja induskaja kawaleryja razbita ahniom. Toje-ž stałosia z warožaj piachotaj, atakawaŭšaj našy linii na zachodzi ad Wanduj. Učorašni dzień kaštawaŭ woraham asabliwa doraha. Uziaty niekolki sot pałonnych. Na poli bitwy pry Kambre my ŭziali dahetul 60 harmat i bolš za 100 kulemiotaŭ.

Front niamieckaho Naślednika: Na poŭnačy ad Pinon my ŭziali pałonnych. Francuskaje nastupleńnie na zachodzi ad Brimon adbito.

Na uschodnim teatry, makiedonskim i italjanskim fronci — ničoha wydatnaho.

Kala wajny.

PARYŽ. (Hawas). 29.XI. Siudy pryjechaŭ hienerał Kadorna.

Siahońnia pačałasia konferencija sajuźnikoŭ. Predstaŭniki Anhlii: Llojd Džoržž, Balfur, Milner, Ged, Jeliku, Robertson. Predstaŭniki Ameryki: pałkoŭnik Haŭs, admirał Binsen, hienerał Blis.

BERLIN. (W.T.B.). *Rejchstag*. Parlament pryniaŭ usiemi hałasami proci hałasoŭ tolki niezaležnych socyałdemokrataŭ nowy wajenny kredyt na 15 miljardaŭ marak.

BERLIN. (W.T.B.). 29.XI. Na zachodzi i pałudziennym zachodzi ad Gibraltarskaho praliwa našy padwodnyje łodki iznoŭ zatapili 5 parachodaŭ i 2 parušniki — jomkaściu razam 16.000 tonn.

BERLIN. (W.T.B.). 30.XI. Adna z našych padwodnych łodak zatapiła iznoŭ u kanali Lamanš 5 parachodaŭ jomkaściu razam, 21.000 tonn.

BERLIN, (W.T.B.). U pojasie błokady nawakoł Anhlii našy padwodnyje łodki iznoŭ zatapili 13.000 tonn.

Drukowana u drukarni M. Kuchty. Wydawiectwo «Homan». Redaktar Jazep Saławiej.